

Pericopa VaYehi - Asenat Bat Potifera, soția lui Iosif פרע פוטי בת אסנת [anul 5783]

Asenat este fiica lui Potifera, preotul (cohen) lui On, un oraș în nordul Egiptului, cunoscut sub numele de Heliopolis. În Geneza 41:45 scrie: „Faraonul i-a pus lui Iosif numele Țafnat Paneah și i-a dat-o de soție pe Asenat, fiica lui Potifera, preotul din On”.

Ea a născut doi gemeni, Manase - Menașe מנשה și Efraim אפרים: „Înainte să vină anul de foamete, lui Iosif i s-au născut doi fii; i-a născut Asenat, fiica lui Potifera, preotul din On. Iosif i-a pus întâiului născut numele Menașe (în ebraică biblică „dat uitări”) căci, a spus el, Dumnezeu m-a făcut să uit tot necazul meu și toată casa tatălui meu. Iar celui de al doilea i-a pus numele Efraim (în ebraică „rodește”) căci, a spus el, Dumnezeu m-a făcut roditor în țara necazului meu” (Geneza 41: 50-52).

Cei doi vor fi capete de triburi cu toate că nu sunt fii lui Iacob ci nepoții lui. Ei sunt amintiți în lista celor care au coborât din Canaan în Egipt, în ciuda faptului că ei s-au născut în Egipt: „Iată numele fiilor lui Israel, ale fiilor lui Iacob, care au intrat în Egipt ... Fiii Rahelei, soția lui Iacob au fost Iosif și Benjamin. În țara Egiptului, lui Iosif i s-au născut Manase și Efraim, pe care i-a născut Asenat, fiica lui Potifera, preotul din On” (Geneza 46:8, 19-20).

[Cine a fost Asenat?](#)

Noi învățăm despre originea lui Asenat, mai ales originile evreiești, din surse ebraice - Talmud și Midraș și din surse exterioare, mai ales din cartea din aproximativ sec. 1 î.e.n - sec. 1 e.n. în limba greacă care aparține Apocrifului „Iosif și Asenat”.

Vom începe cu sursele din scripturi, cele ebraice. În midrașim scrie: „Dina avea șase ani când a născut-o pe Asenat de la Șchem”. În traducerea aramaică a lui Yonatan Ben Uziel (paralel cu traducerea lui Onkelos) citim: „Dina a ieșit cu fetele din oraș să se joace, iar Șchem a luat-o cu forța și s-a culcat cu ea care a născut-o pe Asenat. Bnei (fii) lui Israel au vrut să o omoare, iar ea spunea, acum vor spune în toată țara că este un bordel în casa lui Iacob. El i-a adus un gândac din aur cu numele sfânt pe el, l-a atârnat pe gâtul ei, a trimis-o, iar ea a plecat. În fața lui Dumnezeu orice se poate întâmpla. Așa El l-a trimis pe îngerul Michael care a dus-o în Egipt la casa lui Potifera ... Soția lui Potifera era fără copii și a crescut-o ca pe fata ei”.

După această variantă ei erau veri de gradul întâi. Însă nu toți înțelepții susțin această interpretare. Ei susțin că Asenat era pur și simplu fiica preotului păgân din On pe nume Potifera. Unii susțin că el nu este altul decât Potifar (cele două nume seamănă mult), șeful gărzii personale al faraonului, stăpânul lui Iosif care îl și întemnițase. Toate

acestea ne sunt povestite în Talmud, tractatul Sota 13:b. Aici ne mai este povestit că el a încercat să se culce cu Iosif și a fost pedepsit prin castrare devenind eunuc și neavând copii. După această variantă, el a adoptat-o pe Asenat, fiica lui Dina. În midrașul „Pirkei deRabi Eliezer” 38, ca și în tractatul Sofrim 21:9 ni se povestește că la numirea lui Iosif ca adjunctul faraonului, a fost o mare sărbătoare la care fetele aruncau pe el diferite daruri. Printre altele au aruncat talismanul lui Asenat pe care i-a pus-o la gât bunicul ei, Iacob când a trimis-o în Egipt. Așa a înțeles Iosif că ea este din rândurile israeliților și a luat-o de soție.

Din cartea „Iosif și Asenat”

Există două versiuni despre autorul acestei cărți. Prima susține că autorul este un evreu elenizat din Alexandria în Egipt care a trăit între sec. 1 î.e.n. și sec. 3 e.n. Povestea pe scurt spune că Asenat, fiica lui Pentephres (Potifera în greacă) era o virgină păgână, renumită în tot Egiptul pentru frumusețea ei rară. Ea era pețită de tinerii nobili din Egipt, inclusiv de fiul cel mare al faraonului. Ea i-a refuzat pe toți, preferând să fie închisă în vârful unui turn pe moșia tatălui ei. Într-o bună zi apare în casa lui Potifera un oaspete – Iosif, care a venit din partea faraonului să adune taxe. Potifera propune fiicei lui să se căsătorească cu Iosif, care era un demnitar extrem de important. Ea refuză cu dezgust să se mărite cu un cioban străin. Când ea îl vede de departe cu toată frumusețea lui, ea se îndrăgostește de el. Povestea se prelungește când Potifera încearcă să-l convingă pe Iosif să se sărute cu Asenat, iar el refuză să sărute o virgină păgână. După multe peripeții ei se întâlnesc, se sărută și se căsătoresc. Asenat naște pe cei doi băieți, Manase și Efraim.

Fiul faraonului care era jignit de refuzul lui Asenat, a încercat să o omoare. Întâi a apelat la Simeon și Levi să facă treaba, dar ei au refuzat. Atunci el a apelat la Gad și Dan (fiii roabelor) și el le spune că a auzit că Iacob le va lua moștenirea din cauză că ei sunt fii roabelor. Ei îl cred, atacă convoiul lui Asenat, omoară pe paznicii ei, dar ea se salvează și se refugiază la ceilalți frați. Ei merg să lupte contra fiului faraonului și Benjamin îl rănește cu o piatră. Ei refuză să-l omoare fiindcă ei nu execută un rănit. Fiul faraonului moare după trei zile în palatul tatălui său. După ce moare și faraonul, Iosif devine faraon și stăpânește preț de 48 de ani când îl numește faraon pe nepotul faraonului.

A doua versiune a cărții susține că această carte a fost scrisă în sec. 2 e.n. de un creștin, datorită asemănării descrierilor din carte cu principiile, ritualurile și liturghia din biserica creștină siriacă. Înțelepții creștini se bazează între altele pe faptul că în carte nu sunt amintite Toraua și Șabatul și în ciuda faptului că povestea se bazează pe Geneza 34 și 39. După această versiune, Iosif îl simbolizează pe Ieșu (Isus), iar convertirea lui Asenat nu este la iudaism ci la creștinism. Ea reprezintă în fond biserica. Cartea îi îndeamnă pe păgâni să se lepede de credințele lor și să se alăture la o viață de castitate și abținere pentru recompensă în lumea care vine.

Există șapte manuscrise diferite ale acestei versiuni în șapte limbi diferite. Una dintre ele este în limba română. Este greu de stabilit care manuscris este cel mai vechi.

Originea numelui Asenat și Potifera

Din punct de vedere științific etimologia celor două nume este egipteană. Asenat אַסְנַת este probabil o transcripție a numelui egiptean antic care înseamnă „ea aparține lui *nit* (o zeiță)”. Nume asemănătoare sunt cunoscute din Egiptul antic.

Numele tatălui ei, Potifera פּוֹטִיפָר, este aproape identic cu numele de Potifar פּוֹטִיפָר, fostul stăpân a lui Iosif. Și acest nume este un nume egiptean a cărui hieroglife se pot transcrie: p3-dj-p3-rr, care înseamnă „aceasta a dat Ra (zeul soarelui)”. Probabil era vorba de același nume și i-au dat o formă puțin diferită ca să nu se încurce între ei. Orașul On era centrul cultului lui Ra, zeul soarelui.

Explicațiile înțelepților noștri sunt diferite de tot. De exemplu, la ei Potifar și Potifera sunt aceeași persoană. Ei susțin că numele i s-a schimbat din momentul în care el l-a tânjit pe Iosif, numelui i s-a adăugat sufixul *ra* רַע, care înseamnă în ebraică „rău”, adică „Potifar cel rău”.

Și numele lui Asenat este derivat din ebraică. În Talmud și în midraș ni se povestește că numele i l-a dat mama ei, Dina. Ea l-a derivat de la rădăcina ASN care după cum spun ei înseamnă „catastrofă”, de exemplu cuvântul *ason*

יִסְא - catastrofă.

Alți înțelepți, în frunte cu Hizkuni (Franța, sec. 13), susțin că numele ei derivă de la rădăcina SNE/I din cuvântul *sne* הַנּוּס, tufă. Ei spun că Asenat după ce a fost gonită de bunicul ei, Iacob, a fugit și s-a ascuns în tufa în care Moise îl va vedea pe Dumnezeu. De aici provine numele ei.

* * *

La lunga listă de femei ne evreice din Tanach care se căsătoresc cu evrei importanți sau le nasc copii, dar se convertesc - printre ele Tamar, Ţipora, Rahav, Rut - o putem adăuga și pe Asenat, care a născut două căpetenii de triburi, pe Manase și Efraim, care au crescut ca prinți egipteni, după cum și Moșe a crescut ca prinț egiptean în casa lui Bat Par'o. Ei au devenit demnitari evrei de rangul cel mai înalt, mai ales Moșe Rabenu.